

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Katolická teologická fakulta

Katedra pastorálních oborů a právních věd

Mgr. Olga Jandajsková

**ZNALOST DĚTÍ O KŘESŤANSTVÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE
ŠVABINSKÉHO V SOKOLOVĚ**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Dr. Vojtěch Eliáš

PRAHA 2010

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Dr. Vojtěchu Eliášovi za odborné vedení, obětavou pomoc a cenné rady mé bakalářské práce.

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vykonala samostatně a v seznamu literatury a pramenů uvedla veškeré informační zdroje, které jsem použila.“

V Praze 28. dubna 2010

.....

Obsah

OBSAH	3
ÚVOD.....	5
1. ZÁKLADNÍ ŠKOLA ŠVABINSKÉHO V SOKOLOVĚ	7
1.1 ZÁKLADNÍ ŠKOLA ŠVABINSKÉHO V SOKOLOVĚ	7
1.1.1 Poloha školy.....	7
1.1.2 Školní výuka.....	7
1.1.3 Mimoškolní činnost školy	8
1.1.4 Projekty školy.....	8
1.1.5 Soutěže, kterých se škola účastní.....	9
1.2 MĚSTO SOKOLOV	9
1.2.1 Poloha města Sokolova	9
1.2.2 Název města Sokolova	10
1.2.3 Historie města Sokolova od počátku 2.světové války	10
1.2.3.1 Období před 2. světovou válkou	10
1.2.3.2 Období 2. světové války	10
1.2.3.3 Období po 2. světové válce.....	11
1.2.3.4 Období po roce 1948.....	13
1.2.3.5 Období kolem roku 1968	13
1.2.3.6 Období po roce 1989.....	14
1.2.4 Obyvatelstvo města Sokolova	14
1.2.5 Církev ve městě Sokolov.....	17
1.2.6 Římskokatolická církev v Sokolově.....	17
1.2.6.1 Rozložení farnosti.....	17
1.2.6.2 Počet obyvatel hlásící se k církvi a navštěvující nedělní bohoslužby	18
1.2.6.3 Přijímání svátosti křtu a manželství ve farnosti Sokolov od roku 1967	19
1.2.6.4 Kongregace Misionářů Klaretinů.....	20
1.2.6.5 Činnost římskokatolické farnosti v Sokolově	21
1.3 SOKOLOVSKO.....	22
1.4 KARLOVARSKÝ KRAJ	23
2. DOTAZNÍK.....	24
2.1 PRAMEN DOTAZNÍKU	24
2.1.1 Části Katechismu katolické církve.....	24
2.2 OTÁZKY DOTAZNÍKU	25
2.2.1 Obsah otázek	25
2.2.2 Forma otázek.....	25
3. ZADÁVÁNÍ DOTAZNÍKU	27
3.1 RESPONDENTI	27
3.1.1 Žáci třetího ročníku.....	27
3.1.2 Žáci šestého ročníku.....	27
3.1.3 Žáci devátého ročníku	28
3.2 OKOLNOSTI ZADÁVÁNÍ DOTAZNÍKU	28
3.2.1 Místo a čas zadávání.....	28
3.2.2 Způsob zadávání dotazníku	28
3.2.3 Následná diskuze.....	29
3.2.4 Reakce dětí na dotazník.....	29
4. VÝSLEDKY A HODNOCENÍ ZNALOSTÍ DĚTÍ O KŘESŤANSTVÍ.....	30
4.1 VÝSLEDKY OTÁZEK PO JEDNOTLIVÝCH ČÁSTECH DOTAZNÍKU	30
4.1.1 Víra.....	30
4.1.2 Svátosti	31
4.1.3 Morálka	32
4.1.4 Modlitba.....	33
4.2 CELKOVÉ ZNALOSTI DĚTÍ O KŘESŤANSTVÍ	34

4.3 ROZDÍLY MEZI JEDNOTLIVÝMI ROČNÍKY	35
4.4 ZNALOST DĚTÍ O KŘESŤANSTVÍ VE VZTAHU K JEJICH NÁVŠTĚVĚ BOHOSLUŽEB	36
4.5 ZNALOST DĚTÍ O KŘESŤANSTVÍ VE VZTAHU KE ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI	38
4.6 ZNALOST DĚTÍ O KŘESŤANSTVÍ VE VZTAHU K POHLAVÍ.....	39
4.7 ZNALOST DĚTÍ O KŘESŤANSTVÍ VE VZTAHU K MÍSTĚ BYDLIŠTĚ.....	39
ZÁVĚR	41
SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÁ LITERATURA	43
ARCHIVY	43
LITERATURA	43
DOKUMENTY UČITELSKÉHO ÚŘADU CÍRKVE	43
ČASOPISY.....	43
INTERNETOVÉ ZDROJE	43
SEZNAM PŘÍLOH.....	45
ANOTACE	46
ANNOTATION.....	47
RESUMÉ	48
RESUME	50

Úvod

V dnešním českém světě se čím dál více setkáváme, že lidé mluví o Bohu a náboženství více než dříve. Mají zájem o duchovní život, o lepší způsob života, sami cítí jistý nedostatek ve svém životě i přes velký hmotný nadbytek. Chtějí se spojit s někým, kdo je přesahuje. Lidé se stávají více a více hledajícími. Častokrát však sami neví, kde hledat, kam se obrátit, kde vůbec začít.

Co vlastně sami vědí o náboženství? V dnešním velkém spektru náboženství a směrů, které se nabízí, je těžké se zorientovat, a proto z každého náboženství si vyberou jen to, co se hodí. Proto je jim zatěžko obrátit svou mysl k náboženství, které v Evropě zakořenilo již před staletími. Snad protože znají jen křesťanství z filmů pro pamětníky, snad protože znají křesťanství jen z učebnic dějepisu, snad protože jim nikdy nikdo nic o křesťanství neřekl. Jaké jsou tedy znalosti a informace dnešní české populace o křesťanství?

Tématem mé bakalářské práce je znalost dětí o křesťanství na základní škole. Toto téma jsem si zvolila, protože jsem sama učitelka a zajímalo by mne nakolik je naše škola a také společnost, v které žijí, schopna předat informace nastávající generaci o křesťanství, které položilo základy našemu evropanství. A jak bude moci nastávající generace navázat na dlouholetou tradici a kořeny, v které jsme rostli nejen my ale i naši dávní předkové před námi.

Záměrem této bakalářské práce je tedy zjistit, jaké jsou vědomosti a znalosti o křesťanství právě u dětí Základní školy Švabinského v Sokolově, kde pracuji.

Protože jsem učitelka a učím na základní škole, vybrala jsem si ke svému průzkumu základní školu Švabinského v Sokolově, na které vyučuji. Je to obyčejná sídlištní škola, která se však nalézá v regionu, který není právě přátelský vůči křesťanství. Křesťanů se zde nalézá velmi málo a tato oblast někdy bývá nazývána bílým misijním místem.

V průzkumu bych chtěla pracovat s žáky třetích, šestých a devátých ročníků ZŠ Švabinského v Sokolově. Použila bych dotazník rozdělený do čtyř částí podle částí Katechismu katolické církve.

Bakalářskou práci bych pak chtěla rozdělit na čtyři části. V první části bych ráda popsala školu, z které byli testováni žáci, a prostředí ve kterém se nalézají. V druhé části bych předložila a vysvětlila dotazník s otázkami, které žáci vyplňovali. Na základě čeho jsem čerpala a jak dotazník vznikl. Ve třetí části bych popsala, jak žáci pracovali s dotazníkem, jak jim byl zadáván, a jak reagovali. V poslední čtvrté části bych nastínila a ukázala, jakých výsledků jsem dosáhla. Nejvíce se tedy budu zajímat jaké jsou rozdíly mezi žáky různých ročníků. Budu hledat, zda jsou rozdíly znalostí mezi pohlavími, mezi tím zda děti žijí na vesnici či ve městě a nakonec, jestli má nějaký vliv na stupeň vědomostí jejich osobní víra v Boha, věřící rodina nebo nedělní (či sobotní) docházení na bohoslužbu.

Domnívám se, že ač tyto děti vyrůstají v křesťansky nepodnětném prostředí, není to prostředí křesťanského vaku, proto i jejich informace budou uspokojivé, a to i za těch předpokladů, že sami sebe pokládají za nevěřící. Samozřejmě předpokládám nižší úroveň znalostí u dětí mladších na rozdíl od starších. Předpokládám také, že děti vycházející z věřících rodin, budou mít vědomosti širší. A na závěr děti domnívající se, že jejich školní úspěchy jsou dobré, budou mít také lepších výsledků.

1. Základní škola Švabinského v Sokolově

1.1 Základní škola Švabinského v Sokolově

1.1.1 Poloha školy

Základní škola Švabinského v Sokolově je jedna z 8 základních škol ve městě Sokolov. Tato škola se rozkládá na jednom z největších sídlišť města Sokolova, a to sídliště Michal. Sídliště bylo pojmenováno po jednom povrchovém dolu Michal, který se nalézal nedaleko nově postaveného sídliště. Dnes je povrchový důl již zatopen a je z něho vytvořeno rekreační středisko. Základní škola Švabinského je pojmenována po ulici, na které se nachází. Dříve také byla nazývaná jako 6. ZŠ (dodnes tento název přetrvává ve vědomí sokolovského obyvatelstva). Byla postavena jako šestá škola z celkového počtu osmi základních škol. Dnes v Sokolově funguje osm základních škol.

1.1.2 Školní výuka

Základní škola Švabinského začala poprvé vyučovat v roce 1972 v 15 třídách s počtem 439 žáků 1. stupně, a to ve velmi provizorních podmínkách¹. Další školní rok byla škola dokončena a začalo se tedy učit ve 28 třídách s počtem 852 žáků.²

Ve školním roce 2009/2010 má škola 22 tříd s počtem 482 žáků. Sídlí v areálu tří pavilónů. V prvním pavilónu je 10 tříd 2.stupně s počtem 219 žáků, v druhém pavilónu je 12 tříd 1.stupně s počtem 263 žáků.³ Ve třetím pavilónu pracuje školní družina s jídelnou. Součástí areálu školy jsou také dvě tělocvičny s 12 metrovým bazénem a dvě hřiště, jedno travnaté s fotbalovými brankami a jedno antukové. V současné době má škola plno odborných učeben, které jsou uzpůsobeny k výuce daných předmětů.

V rámci 2. stupně jsou také zřízeny v každém ročníku třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Tyto třídy navštěvují zejména nadaní žáci naší školy, ale zároveň sem docházejí i žáci z celého Sokolovska, kteří mají o tyto obory zájem.

¹ Srov. HAVELKOVÁ Brigitte: Školní rok 1972/1973, <http://www.6zs-sokolov.cz/view.php?cisloclanku=2007020007>, (8.11.2009).

² Srov. HAVELKOVÁ Brigitte: Školní rok 1973/1974, <http://www.6zs-sokolov.cz/view.php?cisloclanku=2007020008>, (8.11.2009).

³ Srov. HAVELKOVÁ Brigitte: <http://www.6zs-sokolov.cz/showpage.php?name=tridy1>, (8.11.2009).

Žáky na prvním stupni vyučuje 13 učitelů, z nichž je jich 10 plně kvalifikovaných. Na 2.stupni vyučuje 17 učitelů, z nichž kvalifikovaných je 9. K pomoci učitelům působí na škole dva pedagogičtí asistenti.⁴

Žáci jsou vyučováni podle Školního vzdělávacího programu Naše škola, prozatím jen žáci 1.–3. a 6.–8. ročníku. Ostatní podle programu Základní školy. Na škole probíhá výuka cizích jazyků. Probíhá zde výuka anglického, německého jazyka. Na 2. stupni je možné studovat také ruský jazyk.

1.1.3 Mimoškolní činnost školy

Pro žáky je také připravena mimoškolní činnost. V odpoledních hodinách probíhá výuka v různých zájmových kroužcích. Na 1.stupni žáci mohou navštěvovat plavání, pohybové hry, šikovné ruce, gymnastiku, německý a anglický jazyk. Na 2.stupni pak žáci docházejí na kroužek plavání, matematiky, dovedných rukou, volejbal a basketbal.

Na naší škole je také vypsán nepovinný předmět sborový zpěv pro oba stupně školy. Žáci z tohoto předmětu se účastní různých společenských akcí ve škole a ve městě, ale docházejí také zaspívat svým starším spoluobčanům do domů seniorů. Na škole také působí čtyřčlenná dívčí vokální skupina, která se v posledních letech umísťovala na nejpřednějších místech v různých celostátních soutěžích.

O mimoškolní činnost dětí, obzvláště dětí 1.stupně se stará školní družina, která pracuje ve třech odděleních. I zde mohou žáci navštěvovat různé kroužky, a to kroužek divadelní, keramický a pohybové hry.

1.1.4 Projekty školy

Naše škola se také zúčastňuje různých projektů a akcí. Například: Den Evropských jazyků, Mezinárodní den knihy, stonožkový týden (výtěžek z této akce je darován dětskému oddělení v nemocnici). Nikdy nezapomíná na oslavy Vánoc, počínaje vánočním zpíváním o přestávkách, přes různé vánoční projekty až k vánočnímu vystoupení pěveckého sboru a školních besídek. Obdobně jsou pak slaveny Velikonoce s příchodem jara.

⁴ Srov. <http://www.6zs-sokolov.cz/showpage.php?name=zamestnanci>, (8.11.2009).

Dále jsou to projekty čtenářské gramotnosti, ke zdravému životnímu stylu - prevence proti kouření a proti závislosti na návykových látkách, projekty k ohrožení člověka za mimořádných situací. Škola se také zapojila do projektu „Škola odpadům v patách“, tím se škola zapojila do třídění odpadů a shromažďování papíru, který je zavezen do sběrných surovin. Žáci také navštěvují různé exkurze a přednášky. Každoročně pomáhají ekologům uklízet a čistit les.

Vzhledem k blízkým hranicím s Německem škola spolupracuje s německou školou ve Wunsiedlu, kdy každý rok se navzájem žáci navštěvují a společně tráví týdenní program na nějakém pěkném místě. Žáci sokolovské školy mají tak možnost vyzkoušet si, jak složité a důležité je učit se cizímu jazyku.

1.1.5 Soutěže, kterých se škola účastní

Tato škola se také zúčastňuje různých soutěží, a to vypsáných ministerstvem školství, krajským úřadem nebo vypsáných různými společenskými sdruženími či spolky. Tak jsou děti této školy úspěšné v soutěžích sportovních, pěveckých a zejména různých přírodovědných olympiád. Loňský školní rok se naše škola umístila na 6. místě všech soutěží mezi základními školami a osmiletými gymnázii v celém Karlovarském kraji.

1.2 Město Sokolov

1.2.1 Poloha města Sokolova

V hornatém území při soutoku řeky Ohře, Svatavy a Lobežského potoku, téměř uprostřed sokolovské pánve, v srdci lázeňského trojúhelníku Karlovy Vary - Mariánské Lázně - Františkovy Lázně, leží město Sokolov. Převážná část města je na pravém břehu řeky Ohře. Zde jsou také zčásti na rovině, zčásti na mírných návrších vybudována nová sídliště, v nichž žije většina obyvatel.⁵

Nadmořská výška se pohybuje od 400 do 470 m.n.m.⁶

⁵ Sokolov historie a současnost, Sokolov: vydal Městský úřad Sokolov, 1999, s. 1.

⁶ Srov. Sokolov historie a současnost, Sokolov: vydal Městský úřad Sokolov, 1999, s. 15.

1.2.2 Název města Sokolova

Až do roku 1948 se město jmenovalo Falknov. Název Sokolov respektoval smysl původního německého názvu Falkenau – Sokolí niva, luh.⁷

1.2.3 Historie města Sokolova od počátku 2.světové války

Než budu popisovat strukturu obyvatelstva, ráda bych se zmínila o historické situaci od počátku 2. světové války, protože tyto události měly vliv na dnešní situaci složení obyvatelstva v Sokolově.

Koncem 12. a počátkem 13. století začali do oblasti Sokolovska pronikat němečtí kolonisté, které lákalo především rudné bohatství. V podhůří Krušných hor a i ve Slavkovském lese se těžila měď, zlato, stříbro, cín, olovo a železná ruda. Tito němečtí obyvatelé v pokoji žili společně s českým obyvatelstvem po dlouhá staletí, a to právě jen do doby vypuknutí 2. světové války.

1.2.3.1 Období před 2. světovou válkou

Po Mnichovu se stal Sokolov součástí Říše. Své domovy museli opustit nejen Češi, ale i mnozí němečtí antifašisté. Emigrovali také téměř všichni sokolovští židé.

9. listopadu 1938 při tzv. Křišťálové noci byla také vypálena synagoga v Sokolově. Z rozhovorů s vysídlenými rodáky je zřejmé, že se chtějí od zničení synagogy distancovat. Tvrdí totiž, že ji zlikvidovalo vojenské komando ze Saska. Pozapomněli však na existující seznam členů NSDAP a na jmenný soupis, komu byl přidělen zkonfiskovaný židovský majetek. Podle vzpomínek ještě žijících obyvatel bylo u synagogy vidět místní nacistické obyvatelstvo a spoustu jiných přihlížejících, kteří se přijeli na hořící estrádu podívat i z okolních obcí. Demolování židovských bytů a obchodů se Sokolov vyhnul, nikoliv však z lidských pohnutek, ale ze zjištěných. Místní německé obyvatelstvo po odchodu židů žádalo o přidělení jejich majetků, tudíž bylo nežádoucí, aby si ničili sami svůj budoucí majetek. O to více se pozornost židovského násilí soustředila na židovský hřbitov, který byl zcela zdemolován.⁸

1.2.3.2 Období 2. světové války

Po zahájení 2. světové války byli do německé armády povoláni i sokolovští muži, kteří se většinou z války nevrátili. Ne všichni však nastoupili do německé armády. Několika

⁷ Sokolov historie a současnost, Sokolov: vydal Městský úřad Sokolov, 1999, s. 2.

⁸ Srov. KAVKOVÁ Helena: Minulost měst, osudná osmička tentokrát z listopadu 1938, in: Patriot 11 (2008) 14-15.

sudetským Němcům se podařilo odejít včas do zahraničí a zde bojovali v řadách spojenecké armády. Byl mezi nimi i sokolovák T. Schwarz, letec anglické RAF.⁹

V chemických závodech byla opět obnovena výroba zbrojního materiálu. Válečná výroba si žádala stále přísun pracovních sil. Válčíci muže měli ve válečné výrobě nahradit váleční zajatci. V samotném městě byl zřízen tábor pro tyto válečné zajatce. Centrálním koncentračním táborem tohoto tábora byl tábor ve Flossenburgu.

Podmínky zajatců ze Sovětského svazu byli strašlivé, z nedostatku potravy jedli kořínky, šneky, trávu i listí.

Situace francouzských a belgických zajatců lze považovat za snesitelnější. Mohli poslouchat rádio a byli od roku 1943 propouštěni na svobodu jako zahraniční dělníci.

V sousedství města, ve Svatavě, byl zřízen ženský koncentrační tábor, v němž byly ženy nelidsky týrány. Nelze ale nepřipomenout, že i v této hrůzné době bylo několik místních Němců tvrdě postiženo za pomoc zajatcům a vězňům.¹⁰

Za 2. světové války byl Sokolov dvakrát bombardován. První noční nálet v říjnu 1940 měl vyřadit z provozu sokolovskou chemičku, ale bomby dopadly na kopec s městským hřbitovem. Nálet 17. dubna 1945 zcela zničil na sedmdesát domů a počet lidských obětí je odhadován na více než osmdesát. Pro Sokolov skončila válka 7. května 1945, kdy bylo město a jeho okolí osvobozeno americkou armádou.¹¹

1.2.3.3 Období po 2. světové válce

V celém okrese se hromadili němečtí uprchlíci utíkající na západ před postupující Rudou armádou. Skutečnou změť lidí a národností doplňovali osvobození vězňové koncentračního tábora a osvobození váleční zajatci. Dále sem přicházelo mnoho dobrodruhů a zlatokopů, kteří neměli o rozvoj města žádný zájem, ale v nové situaci viděli vítanou možnost k vlastnímu obohacení.

⁹ Srov. Kniha o městě Sokolov, Sokolov : vydalo město Sokolov, odbor školství a kultury, 2005, s. 28.

¹⁰ Sokolov historie a současnost, Sokolov: vydal Městský úřad Sokolov, 1999, s. 12.

¹¹ PROKOP, Vladimír: Historie města Sokolova, <http://www.sokolov.cz/scripts/detail.php?pgid=62>, (24.10.2009)

Tehdejší vztahy k Němcům byly různorodé. Na jedné straně to byli nepřátelé, kteří se zasloužili o rozbití Československé republiky a přinesli mnohá utrpení nejen pro české obyvatelstvo. A na druhé straně to byli specialisté ve své profesi, kteří v tak nahnuté době se stali pro další rozvoj nepostradatelní. Mnoho jich mělo zastání u svých zaměstnavatelů. Nelze také zapomenout na osudy antifašistů a Němcům pomáhajícím vězňům či válečným zajatcům.

Přídělový systém určoval pro Němce jen takové dávky potravin, jaké náleželi židům za války (nedostávali maso a i v jiných druzích potravin byli kráceni). Při výdaji potravinových lístků se museli povinně zúčastnit promítání dokumentárních filmů o hrůzách koncentračních táborů, aby si uvědomili zvěrstva páchané nacismem. Z politického, společenského a spolkového života byla převážná většina Němců vyloučena.¹² Ještě dnes Němci, kteří tu zůstali, vzpomínají, jak na příkaz jediného Čecha museli opustit všichni místní hostinec.

Proto se také nemohli zúčastnit v roce 1946 prvních poválečných voleb.

Od příslušníků ostatních národností se museli odlišovat povinným nošením různě barevných pásek. Dále měli omezení volného pohybu, který byl povolen jen do vzdálenosti 6 km od místa bydliště. Dosavadní poznatky však opravňují k tvrzení, že přes výjimečnost situace se v Sokolově neodehrály tragédie podobné krvavým událostem v Ústí a v některých dalších místech Čech a Moravy.¹³ *Tehdejší kronikářka města odhaduje počet odsunutých Němců asi na 8 000.*¹⁴ V roce 1945 byl zkonfiskován rodině Nosticů sokolovský zámek.¹⁵

Problémy, které se musely bezprostředně po válce řešit, byly velmi složité. Neexistovala doprava, zásobování bylo rozvrácené, město bylo z 25 % zničené. Vedle místního obyvatelstva tu bylo kolem 5 tisíc německých uprchlíků z východních území zaniklé říše. Musela se zároveň obnovit tolik potřebná mírová výroba a zajistit těžba uhlí. Do Sokolova se začali vracet Češi, kteří tu žili před válkou, přijížděli sem emigranti z několika zemí Evropy i obyvatelé českého vnitrozemí, aby tu začal nový život. Do konce roku 1945 bylo v Sokolově uděleno 165 národních správ, začala fungovat doprava, obchody, bylo zahájeno

¹² Srov. Kniha o městě Sokolov, Sokolov : vydalo město Sokolov, odbor školství a kultury, 2005, s. 30.

¹³ Srov. DOHNAL Pavel: Dosídlování Sokolovska 1945 -1948, Sokolov, 2007, s. 18.

¹⁴ PROKOP, Vladimír: Historie města Sokolova, <http://www.sokolov.cz/scripts/detail.php?pgid=62>, (25.10.2009)

¹⁵ BERAN Pavel: Památky Sokolova, , Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2003.

české vyučování, byl obnoven provoz nemocnice, průmyslové podniky se vrátily k mírové výrobě.

Rozbité město mělo před sebou nevalné perspektivy, neboť se zcela vážně uvažovalo, že již nebude obnoveno a ustoupí těžbě uhlí. K realizaci tohoto záměru však naštěstí nedošlo.

V roce 1948 přestal Falknov i úředně existovat a na mapách se objevilo jméno Sokolov.¹⁶

1.2.3.4 Období po roce 1948

Následující desetiletí byla poznamenána společensko-politickými změnami po únoru 1948.

Uhlí se stalo jednou ze strategických surovin a jeho těžba byla upřednostňována na úkor životního prostředí. Těžbě musela ustoupit nejen zemědělská půda, ale i celé obce. Ovzduší nejen znečišťoval uhelný prach, ale také sirnaté exhalace zdejších elektráren a od roku 1983 také škodliviny unikající při výrobě kyseliny akrylové, jejíž výroba byla zahájena téhož roku.¹⁷

V roce 1950 byl zrušen klášter kapucínů. Členové církevního řádu byli vyhnáni a internováni. Opat Ondřej byl obviněn z protistátní činnosti. V 50. letech zámek i klášter dostala Československá armáda a oba dva objekty byly značně zdevastovány. Příslušníci armády si v zimě neváhali přitápat knihami ze zámecké knihovny.¹⁸

1.2.3.5 Období kolem roku 1968

Určitým pokusem o změnu politického, hospodářského i společenského života byly reformní kroky ve 2. polovině 60. let. Tyto snahy ukončil vstup vojsk Varšavské smlouvy na území našeho státu v roce 1968. Do Sokolova vstoupila nejdříve vojska východoněmecká, což sokolovské obyvatelstvo šokovalo. Vidělo v tom novou okupaci ze strany Německa. Východoněmecká vojska záhy vystřídali sovětsí vojáci. Na protest proti této agresi proběhla v Sokolově stávka, po které se konal mítink asi 2000 lidí. Ani mítink ani stávka situaci nezměnily a lidé se přestali o dění zajímat. Část jich kolaborovala s novými vládci, část emigrovala a většina upadla do pasivity. Období normalizace je na Sokolovsku spojeno také s festivalem Politické písně a s cyklistickým Závodem míru.¹⁹

¹⁶ Sokolov historie a současnost, Sokolov: vydal Městský úřad Sokolov, 1999, s. 13.

¹⁷ Kniha o městě Sokolov, Sokolov :vydalo město Sokolov, odbor školství a kultury, 2005,s. 32.

¹⁸ Srov. Sokolov historie a současnost, Sokolov: vydal Městský úřad Sokolov, 1999, s. 15.

¹⁹ Srov.Kniha o městě Sokolov, Sokolov: vydalo město Sokolov, odbor školství a kultury, 2005, s. 40.

1.2.3.6 Období po roce 1989

K výraznějším změnám v životě města došlo po roce 1989. Se změnou společenského klimatu došlo i ke změně nazírání na životním prostředí a památky. Průmyslové podniky se musely přizpůsobit přísnějším ekologickým normám, těžby uhlí byla omezována a vytěžené plochy byly rekultivovány. Došlo také k opravě historických památek i rozvoji společenského a sportovního života.²⁰

1.2.4 Obyvatelstvo města Sokolova

K 31.12. 2008 mělo město Sokolov 24 467 obyvatel.²¹

Obyvatelstvo města Sokolov po sčítání lidu v roce 2001

Tabulka č.1 Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu

Obyvatelstvo celkem		25 081
Z toho ženy		12 770
Muži	Svobodní	5 546
	Ženatí	5 581
	Rozvedení	1 343
	Ovdovělí	265
	Nezjištěno	76
Ženy	Svobodné	4 478
	Vdané	5 123
	Rozvedené	1 739
	Ovdovělé	1 356
	Nezjištěno	74

Tabulka č.2 Obyvatelstvo podle věku

Obyvatelstvo celkem		25 081
V tom ve věku	0–4	1 151
	5–14	3 272
	15–19	1 807
	20–29	4 190
	30–39	3 689
	40–49	3 644
	50–59	3 432
	60–64	1 224
	65–74	1 794
	Nad 75 + nezj.	878

²⁰ Srov. Kniha o městě Sokolov, Sokolov :vydalo město Sokolov, odbor školství a kultury, 2005,s. 32.

²¹ http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm, (1.12. 2009).

Tabulka č.3 Obyvatelstvo podle stupně vzdělání

Obyvatelstvo 15leté a starší		20 658
V tom podle stupně vzdělání	Bez vzdělání	185
	Základní	5 579
	Vyučení bez maturity	7 734
	Úplné střední s maturitou	5 010
	Vyšší odborné nástavbové	590
	Vysokoškolské	1 271
	Nezjištěno	289

Tabulka č.4 Obyvatelstvo podle národnosti

Obyvatelstvo celkem		25 081
Z toho národnost	Česká	21 649
	Moravská	22
	Slezská	4
	Slovenská	1 218
	Romská	303
	Polská	19
	Německá	864
	Ukrajinská	9

Tabulka č. 5 Obyvatelstvo podle náboženského vyznání

Obyvatelstvo celkem		25 081
Věřící		4 619
Z toho	Římskokatolická církev	3 641
	Československá husitská církev	85
	Českobratrská církev Evangelická	201
	Pravoslavná církev	115
	Náboženská společnost svědků Jehovovi	145
	Bez vyznání	18 743
Nezjištěné vyznání		1 719

Tabulka č.6 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity

Obyvatelstvo celkem		25 081	
Ekonomicky aktivní celkem		13 420	
V tom	zaměstnaní	11 915	
	Z toho	Pracující důchodci	457
		Ženy na mateřské dovolené	142
	nezaměstnaní	1 505	
Ekonomicky neaktivní celkem		11 424	
Z toho	Nepracující důchodci	4 560	
	Žáci, studenti, učni	4 478	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		237	

Podle tabulek Českého statistického úřadu je patrné, že z 25 081 je ve městě poměr mužů a žen vyrovnán (tabulka č.1). Věkově je nejvíce zastoupena věková skupina od 20–29 let (tabulka č.2) Avšak průměrný věk obyvatel, jak udává publikace Sokolov známý a neznámý, není vyšší než 39 let. Podle vzdělání je v Sokolově nejvíce obyvatel vyučených bez maturity (tabulka č.3). Podle národnostního odlišení je nejvíce české národnosti (tabulka č.4). Největší nesrovnalost je zřejmě u rómského obyvatelstva, kterých v Sokolově žije poměrně více než statistika ukázala. Většina Rómů se k rómské národnosti nepřihlásila a statistika je vykazuje jako Slováky nebo Maďary.²² Co se týče náboženského vyznání se k církvím přihlásilo 18 % obyvatelstva. Zajímavé je také srovnání s předešlým sčítáním lidu z roku 1991, což je necelé dva roky po sametové revoluci.

Tabulka č.7 Obyvatelstvo podle náboženského vyznání ze sčítání lidu v roce 1991

Z 25401 trvale bydlících obyvatel		25 401
Z toho v církvi	Římskokatolické	5 842
	Slezští evangelíci	322
	Čeští bratři evangel.	196
	Čs.církev husitská	102
	Pravoslavní	76
	Řeckokatolické	53
	Reform. Evangel.	3
	Ostatní	294
	Nezjištěné	5 265
Bez vyznání		13 244

Procento věřících činilo tehdy 27 %, což je o devět procent více než při sčítání v roce 2001 (tabulka č.7). Největší pokles při sčítání lidu je patrný v římskokatolické církvi. Po rozhovorech s některými věřícími lidmi, situaci vidí, v tom že církve v době normalizace přitahovala lidi, kteří měli odpor k tehdejšímu režimu, stejně jako církve římskokatolická. Tím, že se hlásili k církvi mohli konečně dát najevo svůj postoj. Po roce 1989 důvod k odporu klesá, proto i klesá počet věřících, kteří by se přihlásili k církvi. Jiní však zhoršenou situaci vidí v příchodu misionářů Klaretýnů z Polska do sokolovské

²² Srov. <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/560286?OpenDocument>, (1.11. 2009)

římskokatolické farnosti. Podle nich polští kněží nejsou schopni pochopit a porozumět situaci v České republice, a o to více v Sokolově.

Co se týče nezaměstnaných, tak v roce 2001 jich bylo 1505, což je asi 6 % z celkového počtu (tabulka č.6). Dnes toto procento mírně stoupá a dostalo se až na 7,5 %.²³

1. 2. 5 Círky ve městě Sokolov

Na území města Sokolov působí několik církví, jsou to:

- Adventisté sedmého dne
- Církev řeckokatolická
- Církev římskokatolická
- Českobratrská církev evangelická
- Československá církev husitská
- Pravoslavná církev

Většina těchto církví se setkávají na tzv. Ekumenickém setkání a to dvakrát do roka na adventním a velikonočním setkání, kde se všechny zúčastněné církve společně modlí a zpívají.

1.2.6 Římskokatolická církev v Sokolově

1.2.6.1 Rozložení farnosti

Římskokatolická církev v Sokolově je místně velmi rozsáhlá farnost zahrnující celé město Sokolov, dále ale obce Březová, Citice, Dolní Rychnov, Habartov, Josefov, Kostelní Bříza, Krajková, Královské Poříčí, Lobzy, Lomnice, Smrkovec a Svatava. Celkem je to tedy jedno město a dvanáct menších či větších obcí. Z toho však jen ve čtyřech z nich probíhají alespoň nedělní bohoslužby. Přičemž věřící z ostatních vesnic nejčastěji dojíždí do sokolovského kostela.

²³ Srov. <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/560286?OpenDocument>, (1.11.2009)

1.2.6.2 Počet obyvatel hlásící se k církvi a navštěvující nedělní bohoslužby

Sokolovská farnost je součástí Plzeňské diecéze. Je centrem sokolovského vikariátu, kde se k církvi římskokatolické hlásí 14 163 občanů (15,1 %), nedělních bohoslužeb se pravidelně účastní 583 věřících (0,62 %).²⁴

Přibližně stejné procento se účastní i bohoslužeb v sokolovské farnosti.

Výsledky sčítání návštěvností bohoslužeb ve farnosti města Sokolov v roce 2009.

Tabulka č.8 Návštěvníci nedělní bohoslužby římskokatolické církve v Sokolově

Věk	Pohlaví		Výdělečně činný	
	Muž	Žena	Ano	Ne
0–10	4	5	-	9
11–20	9	3	-	12
21–30	4	2	4	2
31–40	5	11	12	4
41–50	9	11	19	1
51–60	3	14	11	6
61–70	8	19	2	25
71–80	5	19	-	24
81–90	1	7	-	8
celkem	48	91	48	91 ²⁵

Vyplývá z toho, že nedělní bohoslužby římskokatolické církve navštěvuje v Sokolově 139 lidí, z toho skoro dvojnásobný počet žen. To je z celkového počtu 24 467 0,57 %. Procento je samozřejmě nižší, protože do počtu byli také započítáni i lidé, kteří se na bohoslužbu sjíždí z okolních vesnic, kde se nepořádá nedělní bohoslužba.

²⁴ Srov. http://www.bip.cz/dieceze_vik_sokolov.php, (1.11.2009).

²⁵ LABEDZ Krzysztof, Sokolov: Výsledky sčítání návštěvností bohoslužeb ve farnosti Sokolov, in: Nedělní stránka (2009).

1.2.6.3 Přijímání svátosti křtu a manželství ve farnosti Sokolov od roku 1967

Svátost křtu

Tabulka č. 9 Přijímání svátosti křtu od roku 1967

Rok	Počet přijetí svátosti křtu	Průměr
1967	177	-
1968	198	-
1969	283	-
1970.	221	-
1971–1975	916	183,2
1976–1980	478	95,6
1981–1985	258	51,6
1986–1990	172	34,4
1989	40	-
1990	16	-
1991–1995	78	15,6
1996–2000	192	38,4
1998	53	-
2001–2005	165	33
2006	19	-
2007	17	-
2008	16	-
2009	14 ²⁶	-

Zajímavé je si všimnout různých let a spojit s politickou situací v tehdejší ČSSR. Po roce 1968 začal zájem o křest stoupat, kdy vrcholem se stal rok 1969. V 80. letech však zájem o křest v Sokolově začal rapidně klesat. Zarážející však je rok 1990. V době již svobodné zájem o křest klesl více jak o polovinu. Lidé v této době neměli již potřebu alespoň nenápadným způsobem dávat najevo svůj nepřátelský postoj k tehdejšímu režimu. Menší

²⁶Srov. Knihy křtů, od ledna 1967, matrika, Sokolov, Archiv římskokatolické farnosti v Sokolově. Nepublikováno.

vzestup pak začal v posledních letech 20. století s příchodem polských kněží. Nyní však zájem o křest opět klesá.

Svatost manželství

Poměrně obdobný vývoj je i u svátosti manželství.

Tabulka č.10 Přijímání svátosti manželství od roku 1967

Rok	Počet přijetí svátosti manželství	Průměr
1967	52	-
1968	59	-
1969	63	-
1970	45	-
1971-1975	161	32,2
1976-1980	64	12,8
1981-1985	38	7,6
1985-1990	37	7,4
1991-1995	16	3,2
1996-2000	36	7,2
2000-2005	21	4,2
2006	2	-
2007	6	-
2008	1	-
2009	2 ²⁷	-

1.2.6.4 Kongregace Misionářů Klaretinů

Přesto však tato farnost není úplně mrtvá, jak by se na první pohled zdálo.

V sokolovské farnosti působí již několik let kněží z Polska. Jsou to kněží z Kongregace Misionářů Klaretinů, kteří do Sokolova přišli v roce 1998.²⁸

*Mezinárodní společenství Misionářů Klaretinů má dnes kolem tři tisíc členů ve více než 50 státech světa. Od r. 1994 působí taky v České republice, kde tvoří dvě pastorační komunity: v Praze a Sokolově. Klaretinští jsou povoláni Ježíšem Kristem, aby napodobili jeho komunitu s apoštolů, tzn. slibují čistotu, chudobu a poslušnost pro hlásání evangelia všem národům.*²⁹

²⁷ Srov. Knihy manželství, od ledna 1967, matrika, Sokolov, Archiv římskokatolické farnosti v Sokolově. Nепublikováno.

²⁸ Srov. OUŘEDNÍKOVÁ Alena: Představujeme farnost Sokolov a misionáře klaretinů, <http://www.bip.cz/STAZENI/ZPRAVODAJE/STARE/zp0501.htm>, (8.11. 2009).

²⁹ <http://klaretiani.isidorus.net/dnes.htm>, (8.11.2009).

Tuto Kongregaci založil v roce 1849 Antonín Maria Klaret (1807 – 1870).

Svatý Antonín Maria Klaret se narodil ve španělském městě Sallentu v roce 1807. Jako misionář se pak proslavil zvláště v Katalánsku a na Kanárských ostrovech. Dne 16.července 1849 založil ve Vic Kongregaci misionářů Synů Neposkvrněného Srdce Panny Marie, dnes známou jako Misionáři Klaretiani. Zasloužil se o obnovu duchovního života na Kubě, kde působil jako arcibiskup v Santiagu de Cuba. Po návratu do Španělska se stal zpovědníkem královnou Izabely II. Zemřel v exilu ve Francii 24. října 1870.³⁰

*Svatý Antonín Maria Klaret byl velmi silnou, mimořádnou osobností, skvělým organizátorem a plodným spisovatelem. Stal se průkopníkem využívání sdělovacích prostředků k hlásání evangelia, výrazně se angažoval i v oblasti pastorační činnosti laiků (Akademie sv. Michala). Jeho životní heslo **Kristova láska nás nutí** (2Kor 5, 14) příznačně vystihuje jeho touhu ukázat cestu ke spáse co největšímu počtu lidí.³¹*

1.2.6.5 Činnost římskokatolické farnosti v Sokolově

Pro děti

Děti se mohou setkávat každý týden na hodině náboženství. Náboženství se vyučuje na faře ve dvou skupinkách po osmi dětech. Děti jsou rozděleny na mladší a starší. Náboženství ve většině případech navštěvují děti, které se zúčastňují nedělních bohoslužeb a jsou k víře rodiči vedeny. Někdy se také objeví i zájem u dětí, které nejsou od rodiči vedeni k životu s vírou. Jejich návštěvy jsou však velmi krátkodobé.

Někteří také navštěvují společenství ministrantů. Toto společenství je otevřeno jak chlapcům tak děvčatům neomezeného věku. Společenství ministrantů v sokolovské farnosti navštěvuje kolem 10 členů.

Dále je pro děti připravována každoročně Mikulášská nadílka. A děti si spolu s rodiči připravují na Vánoce jesličkovou pobožnost.

³⁰ Srov. <http://klaretiani.isidorus.net/zakladatel.htm>, (8.11.2009)

³¹ <http://klaretiani.isidorus.net/zakladatel.htm>, (8.11.2009)

Pro mládež se přímo ve farnosti nic pravidelně nekoná, ale má možnost se připojit k mládeži ve vedlejší farnosti Chlumu svaté Máří. Toto společenství vede právě jeden z kněží sokolovské farnosti.

Pro dospělé

Pro dospělé se organizují dvě společenství živého růžence, které navštěvují zejména ženy. Jednou za měsíc se koná biblická hodina, kterou organizují pracovníci plzeňského biskupství. Velmi zajímavé jsou však několikadenní poutě na významná poutní místa v Čechách, ale také do zahraničí. Vzhledem však k malému zájmu, se této poutě zúčastňují také věřící z ostatních farností.

Farní charita

V sokolovské farnosti také vznikla Farní charita. Její hlavní naplní je, že organizuje a stará se o návštěvy nemocných. Dále organizuje Tříkrálovou sbírku, z které přispívá na různé dobročinné účely.

Farní tisk

Farnost také vydává každou neděli týdeník nazvaný Nedělní stránka. Je to periodika, která informuje věřící o různých akcích, které probíhají nejen ve farnosti, ale také v blízkém okolí a v celé církvi.

1.2.6.6 Farnost a město Sokolov

Farnost se také otevírá i kolnímu světu. Spolu s Městským úřadem pořádá již několik let Vánoční koncerty, kde na pořadu bývá Česká vánoční mše J.J. Ryby. O Vánocích zve děti z místních škol podívat se na jesličky a zazpívat si Vánoční koledy.

1.3 Sokolovsko

Oblast Sokolovska leží při západní hranici ČR. Terén je převážně kopcovitý, na severu je prostoupen hlavním hřebenem Krušných hor, ze severovýchodu Doupovskými horami, jižní území pokrývají pahorkatiny Slavkovského lesa, který je vyhlášen jako chráněná krajinná oblast (CHKO). Je prameništěm minerálních vod pro lázeňská města Karlovy Vary, Mariánské lázně, Františkovy Lázně.

Středem oblasti pak prochází Sokolovská pánev. V této rozsáhlé propadlině vzniklo před miliony lety z třetihorních porostů hnědouhelné bohatství. Zde jsou také situovány největší

*podniky Sokolovska.*³² Vzhledem k hornatému charakteru oblasti vyplývá, že zemědělství v této oblasti nemůže patřit k nejvýnosnějším. Ale vzhledem k přírodnímu bohatství se stala tato oblast zcela průmyslová.³³

1.4 Karlovarský kraj

Město Sokolov je město nacházející se v Karlovarském kraji.

Ze 14 krajů České republiky má Karlovarský kraj nejméně obyvatel a je třetím nejmenším svou rozlohou. Leží v západní části republiky, při státní hranici s Německem – bezprostředně sousedí se spolkovými zeměmi Sasko a Bavorsko. Tato poloha umožňuje oboustranně výhodnou spolupráci. Z ostatních krajů ČR sousedí s Ústeckým a Plzeňským krajem. Společně s Ústeckým tvoří region, který je nazván Severozápad. Je definován Evropskou unií jako příhraniční oblast, na kterou se vztahují programy podpory z fondů EU.³⁴

Spolu s Plzeňským krajem pak tvoří druhou nejmladší diecézi v ČR Plzeňskou diecézi.

Karlovarský kraj se rozkládá na území třech okresů: Karlovarska. Chebska a Sokolovska.

³² Sokolovsko, Sokolov: vydal Okresní úřad Sokolov, 1995, s.1.

³³ Srov. Sokolovsko, Sokolov: vydal Okresní úřad Sokolov, 1995, s.1.

³⁴ Srov. Karlovarský kraj se představuje, K. Vary: vydavatelství Promenáda, 2002, s.4.

2. Dotazník

Pro zjištění znalostí dětí o křesťanství na Základní škole Švabinského v Sokolově jsem použila dotazník s 27 otázkami, které jsou zaměřeny na znalosti o křesťanství a 10 otázek, které objasňují jejich osobní situaci.

2.1 Pramen dotazníku

Podkladem pro tvorbu otázek dotazníku byl Katechismus katolické církve. Katechismus jsem vybrala, protože je v něm ucelené učení katolické církve, je možné v něm najít odpovědi na většinu otázek týkajících se víry a církve. Je dobře a přehledně rozčleněn. Otázky byly postaveny na základě čtyř jeho částí.

2.1.1 Části Katechismu katolické církve

Celý Katechismus katolické církve je rozdělen na čtyři části.

První část je nazvána: Vyznání víry. Je to část zaměřena na základní pravdy víry. Je v ní zapsáno základní věroučné učení církve, na kterém je položena celá podstata katolické víry. Píše o Božím zjevení lidu, o Písmu svatém, o Vtělení, životě, smrti a vzkříšení Ježíše Krista a o církvi. Velmi podrobně rozebírá, v co křesťané věří.

Druhá část je nazvána: Slavení křesťanského tajemství. Je to část zaměřena na způsob slavení sedmi svátostí a jiných liturgických slavností katolické církve. Seznamuje s jejich názvem, obsahem, způsobem slavení, účinky a osobami se svátostmi spojenými.

Třetí část je nazvána: Život v Kristu. Je zaměřena na základní křesťanskou morálku, která právě vychází ze spojení života křesťana s osobou Ježíše Krista. Seznamuje se základními lidskými i Božskými ctnostmi, popisuje hřích a nezapomíná na dar, který dal svému lidu Bůh – Desatero Božích přikázání. Velmi podrobně rozebírá každé přikázání.

Čtvrtá část je nazvána: Křesťanská modlitba. Je zde popsán význam, cesta, způsob modlitby v životě křesťana. V centru celého Katechismu stojí modlitba Otče náš. Tato část se nejvíce zabývá právě touto modlitbu, jako vzor modlitby pro věřícího křesťana.

Čtyři části Katechismu jsou navzájem spojeny: křesťanské tajemství je předmětem víry (první část), slaví se a sdílí liturgickými úkony (druhá část), je přítomno, aby osvěcovalo a podporovalo Boží děti v jejich jednání (třetí část), je základem naší modlitby, jejímž výsadním výrazem je „Otče náš, který vyjadřuje předmět naší prosby, naší chvály, naší přímluvy (čtvrtá část).³⁵

2.2 Otázky dotazníku

2.2.1 Obsah otázek

Největší důraz při tvorbě dotazníku jsem dávala na první část Katechismu katolické církve, a to na věroučnou část. Proto i otázek z této části je nejvíce. (viz příloha)

- Otázka 1–11 jsou zaměřeny na 1. část. Nazvala jsem ji víra.
- Otázka 12–17 jsou zaměřeny na 2. část. Nazvala jsem ji svátosti.
- Otázka 18–22 jsou zaměřeny na 3. část. Nazvala jsem ji morálka.
- Otázka 23–27 jsou zaměřeny na 4. část. Nazvala jsem ji modlitba.

Následuje pátý oddíl otázek, kde děti měli říci něco o sobě, abych mohla porovnávat dané znalosti s jejich osobní situací.

2.2.2 Forma otázek

Dotazník je stavěn tak, aby každá jeho část měla jinou formu odpovědí. Dotazník se stal tak zábavnějším.

V první části (1–11) jsou otázky stavěny tak, aby měli žáci možnost vybírat ze tří možných odpovědí, kdy jen jedna z nich byla možná. Správnou odpověď měli zaškrtnout křížkem do malého čtverečku.

V druhé části (12–17), která byla zaměřena na svátosti, jsem vytvořila tabulku, v které žáci zaškrtovali jen možnost ANO nebo NE.

Ve třetí části opět jako v první měli možnost vybírat ze tří možností.

³⁵ Katechismus katolické církve, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s.11.

A čtvrtá část dávala žákům možnost „oznámkovat“ číslicí 1–4 dané tvrzení. Tato forma vypovídá více o pocitech, proto jsem k tomuto způsobu vybrala čtvrtou část Katechismu, a to část o modlitbě.

- Znamka jedna znamenala: Určitě ANO.
- Znamka dvě znamenala: Spíše ANO.
- Znamka tři znamenala: Spíše NE.
- Znamka čtyři znamenala: Určitě NE.

V závěrečné části pak žáci odpovídali na otázky podle jejich osobní skutečnosti. (viz příloha)

Celému dotazníku předchází motivační úvod, kde jsem žáky seznámila s cílem tohoto dotazníku a ubezpečila je o tom, že při vyplňování tohoto testu nehrozí nebezpečí hodnocení jejich znalostí systémem školy (známkováním), a proto se nemusí ani podepisovat.

3. Zadávání dotazníku

Průzkum jsem tedy prováděla na ZŠ Švabinského v Sokolově. Před zadáváním jsem tento dotazník prokonzultovala s různými lidmi, a to nejen s pedagogy, ale také teology.

3.1 Respondenti

Pro svůj průzkum jsem si vybrala žáky třetích, šestých a devátých ročníků. A to proto, že pokryjí větší část populace základní školy.

Právě tyto vybrané ročníky mi mohli ukázat, zda znalosti dětí o křesťanství stoupají či nestoupají.

Celkem se tedy tohoto průzkumu zúčastnilo 148 žáků z celé školy.

- 45 žáků ze třetích tříd.
- 41 žáků ze šestých tříd.
- 66 žáků z devátých tříd.

3.1.1 Žáci třetího ročníku

Žáky třetího ročníku jsem vybrala proto, že jsou jako vzorek nejmladší a zároveň již pochopí zadání dotazníku, aniž bych jim složitě vysvětlovala jeho zadání. Umí se již samostatně orientovat v textu a již mají ucelenou dovednost číst a psát, čtou s porozuměním, dostatečně rychle a plynule. Nebylo tudíž nutné individuálně k nim přistupovat, jako by bylo nutné u žáka nižších ročníků. Navíc již u nich můžeme předpokládat jisté znalosti v oblasti křesťanství.

3.1.2 Žáci šestého ročníku

Žáky šestého ročníku jsem vybrala proto, že již mají ukončené vzdělávání na prvním stupni, které není však ucelené a prostupující do hloubky. Na prvním stupni děti získávají jen náznakový přehled o světě, který se kolem nich děje. Nicméně již pro ně je patrná jistá orientace v dnešním světě.

3.1.3 Žáci devátého ročníku

Žáky devátých ročníků jsem si vybrala, protože již by v této době měli mít ukončené základní vzdělání ve všech oblastech života. Tito žáci by měli již mít nejen náznakový přehled, ale i znát a umět propojovat dané souvislosti se zadaným tématem. Měli by také mít dovednost odhadu a dedukce toho, jaká odpověď by měla být správná, a to na základě získaných vědomostí, dovedností a návyků.

3.2 Okolnosti zadávání dotazníku

3.2.1 Místo a čas zadávání

Dotazník jsem žákům zadávala během vyučování, a to nejčastěji v hodinách, které souvisí s tématem křesťanství. To je při hodinách českého jazyka, prvouky, dějepisu, občanské výchovy a rodinné výchovy.

3.2.2 Způsob zadávání dotazníku

Dotazník danou hodinu byl zadán všem žákům, které tu vyučovací hodinu byli právě ve škole. Dotazník jsem zadávala já, abych mohla žákům některé nejasnosti vysvětlit.

Ve třetí třídě byl dotazník rozdán a postupně jsem ho s celou třídou vyplňovali. Já jsem vždy přečetla otázku i s danými možnostmi a žáci samostatně vyplňovali.

V šestých ročnících byl velmi podobný systém, a to na doporučení příslušných vyučujících. Otázky jsem však nečetla já, ale vždy vyvolaný žák. Žáci opět samostatně vyplňovali příslušnou otázku.

V devátých ročnících pak žáci vyplňovali dotazník zcela samostatně, po základních instrukcích a vysvětlení, jak dotazník vyplňovat.

3.2.3 Následná diskuze

Po vyplnění a odevzdání následovalo vyhodnocení správných odpovědí, a to přímo i na vyžádání nejen žáků ale i přisedících učitelů. Při hodnocení nastala malá diskuze na téma křesťanství. A to ve všech třídách. U každé otázky se děti zastavovaly a chtěly znát hlubší podrobnosti. V devátých ročnících navíc vznikla jistá specifikace. Neptaly se jen na problematiku kolem otázek dotazníku, ale chtěly znát, jak takový život křesťana vypadá. Proto se mne ptaly na velmi osobní otázky z mého duchovního života.

Při této diskusi jsem také já žákům položila otázku: „Která z vyplňovaných otázek vám přišla nejtěžší, nepochopitelná nebo i šokující?“ Až na výjimky to byla otázka číslo 14. Přijímají křesťané při bohoslužbě Tělo a Krev Ježíše Krista? Nejčastěji nerozuměli výrazům biřmování a modlitba Otče náš.

3.2.4 Reakce dětí na dotazník

V závěru dotazníku byla žákům položena otázka: „Chceš ještě něco poznamenat?“ Mladší žáci na tuto otázku neodpovídali, ale ti starší, zvláště devátáci, této možnosti využili.

Nejčastěji se vyjadřovali k dotazníku. Vybrala jsem několik jejich odpovědí:

- „Bylo to super.“
- „Trochu jednoduchý, ne?“
- „Moc se mi to líbilo.“
- „Nejdřív jsem myslela, že se dobře ulejem z dějáku. Ale pak mě to moc bavilo.“
- „☺“

Dále se vyjadřovali: Snažili se popsat svou vlastní osobní víru nebo popisovali situace, kde se s křesťany setkali, kde jaké posvátné místo navštívili.

Z těchto reakcí a následné diskuze usuzuji, že děti velmi zajímá problematika křesťanství, víra v Boha. Je to pro ně něco neznámého a tajemného, co je velmi přitahuje, s čím se však málo setkávají, a proto jeví o to takový zájem. Dalo by se to nazvat takovým „hladem po informacích“.

4. Výsledky a hodnocení znalostí dětí o křesťanství

Na počátku této kapitoly bych ráda nejdříve popsala, co jsem při hodnocení pozorovala a porovnávala.

- Zvládnutí otázek po jednotlivých částech dotazníku, jak zvládli oblast otázek, kterou jsem nazvala: víra, svátosti, morálka, modlitba.
- Celkové zvládnutí znalosti o křesťanství.
- Rozdíly znalostí mezi jednotlivými ročníky.
- Rozdíly znalostí u žáků navštěvujících bohoslužby (věřící v Boha, věřící rodina) a žáky nevěřícími.
- Rozdíly znalostí u žáků, kteří se domnívají, že jsou dobrými žáky a žáky, kteří si to nemyslí.
- Rozdíly znalostí ve vztahu k pohlaví.
- Rozdíly znalostí mezi žáky žijící na vesnici a ve městě.

4.1 Výsledky otázek po jednotlivých částech dotazníku

Výsledky jsou rozpracovány do tabulek, vždy se ukáže počet dětí, které získaly určitý počet bodů, a k tomu daná procenta.

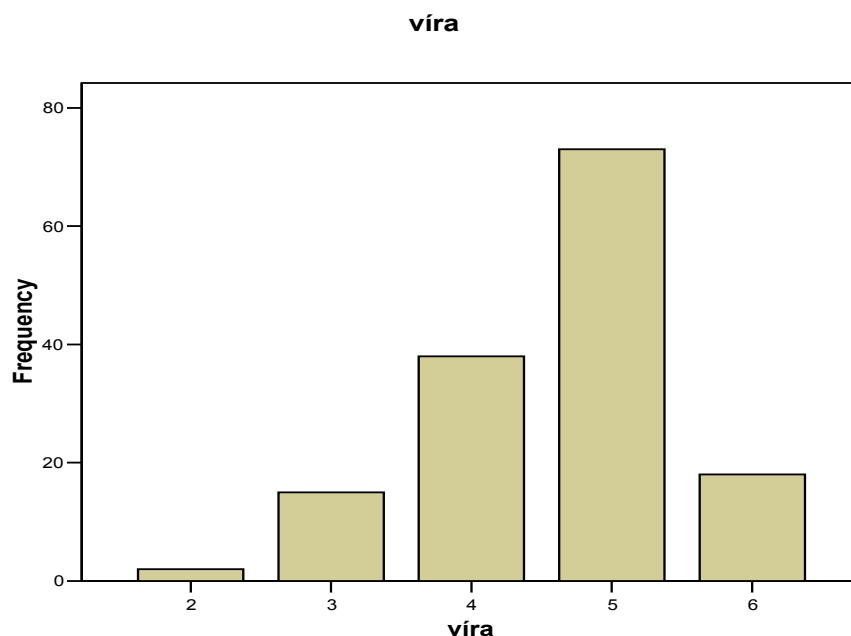
4.1.1 Víra

Tabulka č. 11

Víra

	Počet	Procenta	Platná procenta	Kumulativní procenta
Platná 2	2	1,4	1,4	1,4
3	15	10,1	10,3	11,6
4	38	25,7	26,0	37,7
5	73	49,3	50,0	87,7
6	18	12,2	12,3	100,0
Celkem	146	98,6	100,0	
Chybí data	2	1,4		
Celkem	148	100,0		

Jak ukazují tabulky v části víry, což jsem považovala za nejdůležitější, největší procento vykazují při počtu bodů pět, což je tedy velmi uspokojivé. Pokud pak sečteme procenta s body čtyřmi a pěti, vyjde nám 76 % žáků. Přičteme-li k tomu ještě nejlepší výsledek vyjde nám, že 88% žáků mají dobré znalosti o věrouce křesťanství. Graf nám to ukáže přehledněji.

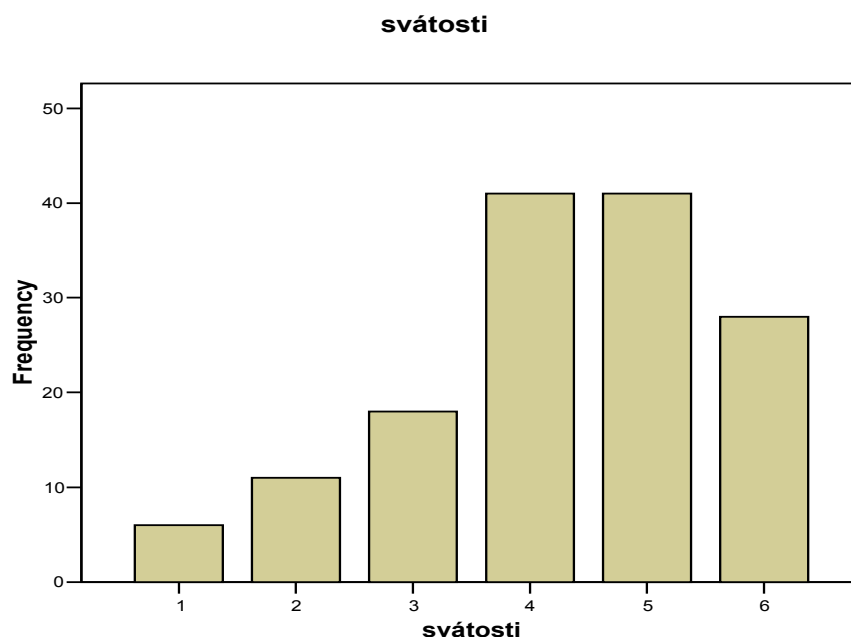
4.1.2 Svátosti

To však již nemůžeme říci o znalostech slavení svátostí. Na rozdíl již zde se nachází hodnota 1, která v části o víře se vůbec nevyskytovala. A pokud sečteme procenta vyšších bodů (tj. 4-6) dojdeme k 71,1 %, což je o 17 % méně než u části víry. Naopak sečteme-li hodnotu bodů 1-2, to jsou ty nejnižší, u svátostí nám vyjde více jak o 10% větší hodnota než u otázek víry.

Tabulka č.14

Svátosti

		Počet	Procenta	Platná procenta	Kumulativní procenta
Platná	1	6	4,1	4,1	4,1
	2	11	7,4	7,6	11,7
	3	18	12,2	12,4	24,1
	4	41	27,7	28,3	52,4
	5	41	27,7	28,3	80,7
	6	28	18,9	19,3	100,0
	Celkem	145	98,0	100,0	
Chybí data		3	2,0		
Celkem		148	100,0		

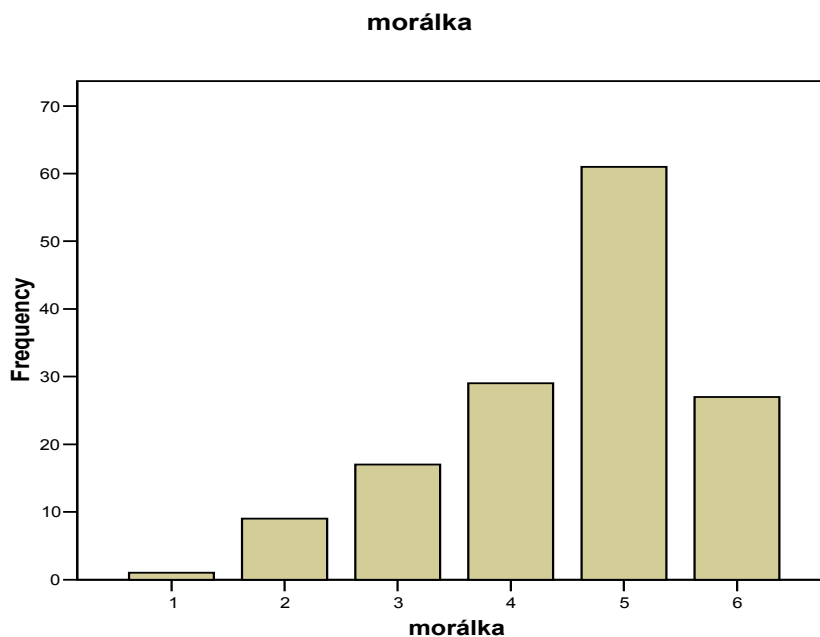

4.1.3 Morálka

Zajímavá je také velmi část morálky. Očekávali bychom, že v této oblasti budou žáci nejsilnější, protože i když děti nevyrůstají v křesťanských rodinách, pravidla, která většinou platí pro křesťany platí i pro tento svět. Přesto žáci znají o víře více než o morálce. Ukázat nám to opět může bod 4-6. Tyto body získalo 117 žáků na rozdíl od víry jich bylo 129. Čísla jsou v tomto množství skoro vyrovnaná, ale zářející je právě to, že věrouku ovládá dobře o 11 žáků více než morálku.

Tabulka č. 15 Morálka

		Počet	Procenta	Platná procenta	Kumulativní procenta
Platná	1	1	0,7	0,7	0,7
	2	9	6,1	6,3	6,9
	3	17	11,5	11,8	18,8
	4	29	19,6	20,1	38,9
	5	61	41,2	42,4	81,3
	6	27	18,2	18,8	100,0
	Celkem	144	97,3	100,0	
Chybí data		4	2,7		
Celkem		148	100,0		

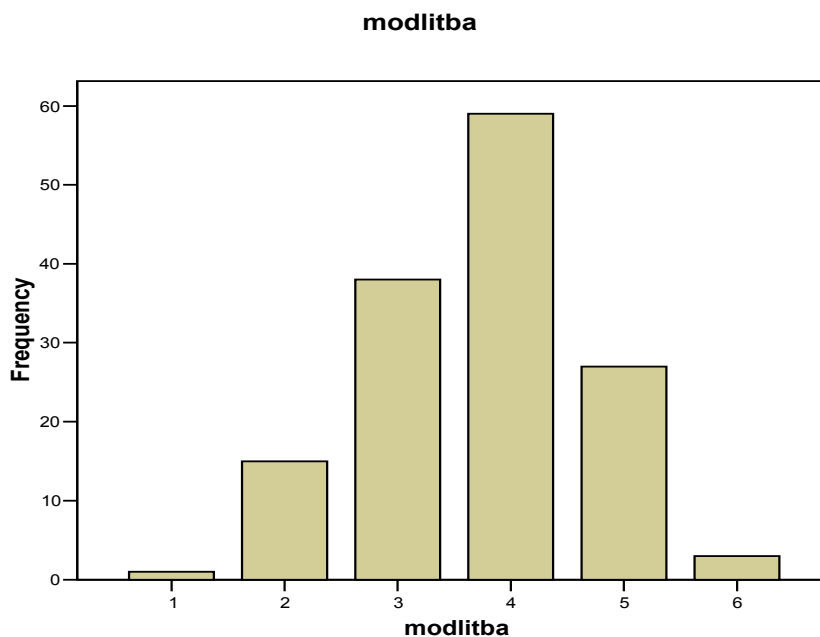

4.1.4 Modlitba

Přestože větší část žáků vypovídalo, že se občas modlí, tabulka znalostí o modlitbě vypovídá, že jejich znalosti o křesťanské modlitbě nejsou přesné. Lepší znalosti o křesťanské modlitbě má 62,3 % žáků. Nejvyšší hodnotu dokonce dosáhlo jen 2,1 % žáků, což je úplně nejméně ze všech čtyřech částí.

Tabulka č.16 Modlitba

		Počet	Procenta	Platná procenta	Kumulativní procenta
Platná	1	1	0,7	0,7	0,7
	2	15	10,1	10,5	11,2
	3	38	25,7	26,6	37,8
	4	59	39,9	41,3	79,0
	5	27	18,2	18,9	97,9
	6	3	2,0	2,1	100,0
	Celkem	143	96,6	100,0	
Chybí data	5	3,4			
Celkem	148	100,0			

Závěrem tedy můžeme říci, že největší znalosti mají žáci v oblasti křesťanství o víře a věroučných informacích. V praktických oblastech, tedy o svátostech, morálce a modlitbě jsou vědomosti slabší, ale nejsou špatné.

Položme si proto otázku, proč tomu tak je?

Většina žáků pochází z rodin, které svou víru nepraktikují a nežijí s ní. Nejsou zvyklí o těchto věcech ani mluvit, neznají ani určité výrazy, s kterými tyto oblasti pracují, natož, aby je sami provozovali a praktikovali. Největší problémy měli tedy žáci s částí modlitby, což také prezentovali svými dotazy při zadávání dotazníku. Kdy například nevěděli co je to „Otče náš“.

4.2 Celkové znalosti dětí o křesťanství

Podíváme-li se na celkovou tabulku znalosti o křesťanství, zjistíme, že je to obdobné, jako u jednotlivých částí dotazníku. Musíme si všimnout, že nikdo nezískal nejvyšší počet bodů a jen body dva získal jeden žák. Naopak nejvyššího počtu získalo dokonce 10 žáků, což je z celkového počtu 7,2 %. Největší počet žáků získalo 5 bodů. Spolu to tedy činí 53,6 % z celkového počtu celkově vyplněných dotazníků. Můžeme říci, že tedy větší polovina žáků má velmi dobré znalosti o křesťanství.

Tabulka č. 17

Celkové znalosti dětí o křesťanství

		Počet	Procenta	Platná procenta	Kumulativní procenta
Platná	2	1	0,7	0,7	0,7
	3	18	12,2	13,0	13,8
	4	45	30,4	32,6	46,4
	5	64	43,2	46,4	92,8
	6	10	6,8	7,2	100,0
	Celkem	138	93,2	100,0	
Chybí data	10	6,8			
Celkem		148	100,0		

4.3 Rozdíly mezi jednotlivými ročníky

Dále se podíváme na to, jaké byly rozdíly mezi žáky různých ročníků.

Tabulka č.18

třetí ročníky

		Počet	Procenta	Platná procenta	Kumulativní procenta
Platná	2	1	0,7	2,3	2,3
	3	16	10,8	36,4	38,6
	4	19	12,8	43,2	81,8
	5	8	5,4	18,2	100,0
	Celkem	44	29,7	100,0	
Chybí data	104	70,3			
Celkem		148	100,0		

Nejvíce žáků to je 43,2 % získalo známku čtyři, což je z celkového počtu 44 třetáků 19. Zajímavé je, že ač jako nejmladší z dotazovaných, nikdo celkově nezískal nejnižší bod 1, ale stejně i tak bodů 6 také nikdo nezískal. Nejlepších výsledků získalo 8 žáků z 44 platných dotazovaných, a to hodnotou 5 bodů. Naopak nejnižší počet bodů získal jen jeden žák. Přestože tito žáci se teprve začínají orientovat v informacích, které postupně získávají, jejich výsledky jsou dobré.

Tabulka č.19

Šestá ročníky

		Počet	Procenta	Platná procenta	Kumulativní procenta
Platná	3	2	1,4	5,0	5,0
	4	20	13,5	50,0	55,0
	5	18	12,2	45,0	100,0
	Celkem	40	27,0	100,0	
Chybí data	108	73,0			
Celkem		148	100,0		

U šestáků je viditelné, že se jejich vědomosti zvyšují. 95 % získalo čtyři nebo pět bodů. Tedy u těchto dětí jsou znalosti velmi vyrovnané. Již nikdo nezískal jenom dva body a dokonce tři body získali jen dva žáci. Naopak nejlepších výsledků nezískal nikdo.

Tabulka č. 20 Deváté ročníky

	Počet	Procenta	Platná procenta	Kumulativní procenta
Platná 4	6	4,1	11,1	11,1
5	38	25,7	70,4	81,5
6	10	6,8	18,5	100,0
Celkem	54	36,5	100,0	
Chybí data	94	63,5		
Celkem	148	100,0		

Naprostě skvělých výsledků dosáhli devátáci. 70% žáků získalo 5 bodů. Nikdo neměl horších výsledků, tj. body 1-3. Nejlepších výsledků pak dosáhlo 10 žáků z celkových 54 platných dotazovaných, což činí 18,5 %.

Dále se podíváme na to jaké byly rozdíly mezi žáky různých ročníků. Budeme-li sledovat průměr bodů, které získali žáci třetích ročníků, šestých a devátých ročníků, uvidíme stoupající tendenci, a to vždy o skoro celý jeden bod. Vyplývá z toho tedy, že čím jsou žáci starší a navštěvují vyšší ročník, o to jsou jejich výsledky lepší. Průměrný počet bodů je 4,46 pro celkové znalosti všech žáků školy.

Tabulka č.21 Průměrné hodnoty

	Počet	Průměr	Směrodatná odchylka
Znalosti křesťanství	138	4,46	0,838
Znalosti 3.ročníky	44	3,77	0,774
Znalosti 6.ročníky	40	4,40	0,591
Znalosti 9.ročníky	54	5,07	0,544

4.4 Znalost dětí o křesťanství ve vztahu k jejich návštěvě bohoslužeb

Další zajímavé výsledky se objevily ve vztahu, zda se žáci zúčastňují nedělní bohoslužby nebo nikoliv. Podle výsledků chci jen upozornit na to, že jen 8 žáků ze 138, udalo, že v neděli bohoslužbu pravidelně navštěvují.

Tabulka č.22 Chodíš v neděli do kostela?

		Chodíš v neděli do kostela?				
			Ano	Ne	Občas	
Znalosti o křesťanství	2	Počet	0	1	0	
		Procenta	0,0	0,8	0,0	
	3	Počet	3	15	0	
		Procenta	37,5	12,0	0,0	
	4	Počet	2	41	2	
		Procenta	25,0	32,8	40,0	
	5	Počet	3	58	3	
		Procenta	37,5	46,4	60,0	
	6	Počet	0	10	0	
		Procenta	0,0	8,0	0,	
	Celkem		Počet	8	125	5
			Procenta	100,0	100,	100,0%

Tato tabulka jasně ukazuje, že není žádná přímá úměra mezi znalostmi o křesťanství a návštěvou kostela o nedělích. Neplatí tedy, že pokud děti navštěvují bohoslužby, mají větší znalosti o křesťanství. Zajímavé je procento u těch, co získali bodů 6. Nikdo, co navštěvují bohoslužby pravidelně nebo i jen občas, nezískal 6 bodů. Naopak 10 dětí ze 125 nenavštěvujících v neděli kostel, získalo maximálních výsledků. Naopak ti, co kostel navštěvují pravidelně získali průměrných výsledků.

Podobných výsledků pak můžeme najít v další dvou tabulkách. A to ve vztahu znalosti o křesťanství a v jejich osobní víře v Boha nebo, zda si myslí, že jsou věřící rodina.

Tabulka č.23 Věříš v Boha?

		Věříš v Boha?				
			Ano	Ne	Nevím	
Znalosti o křesťanství	2	Počet	0	1	0	
		Procenta	0,0	1,4	0,0	
	3	Počet	13	5	0	
		Procenta	25,5	7,1	0,0	
	4	Počet	21	19	5	
		Procenta	41,2	27,1	31,3	
	5	Počet	15	40	8	
		Procenta	29,4	57,1	50,0	
	6	Počet	2	5	3	
		Procenta	3,9	7,1	18,8	
	Celkem		Počet	51	70	16
			Procenta	100,0	100,0	100,0

Tabulka č. 24 Myslíš si, že jste věřící rodina?

		Myslíš si, že jste věřící rodina?				
		Ano	Ne	Ano i Ne		
Znalosti o křesťanství	2	Počet	0	1	0	
		Procenta	0,0	0,9	0,0	
	3	Počet	9	9	0	
		Procenta	32,1	8,5	0,0	
	4	Počet	13	31	1	
		Procenta	46,4	29,2	25,0	
	5	Počet	6	56	2	
		Procenta	21,4	52,8	50,0	
	6	Počet	0	9	1	
		Procenta	0,00	8,5	25,0	
	Celkem		Počet	28	106	4
			Procenta	100,0	100,0	100,0

4.5 Znalost dětí o křesťanství ve vztahu ke školní úspěšnosti

Další tabulka ukazuje vztah mezi znalostmi žáků a tím, zda si o sobě myslí, že jsou dobří žáci. Ukazuje nám, že čím si děti myslí, že jsou dobrými žáky mají znalosti lepší. 55 % žáků, kteří si myslí, že jsou dobrými žáky mají vynikající výsledky, to je 5 bodů. Z celkového počtu 138 platných je to 53 žáků. Mezi těmi, co neví, jestli jsou dobří žáci, 50% získalo bodů také 5. Naopak ti, co si myslí, že nejsou dobrými žáky v 50 % mají body tři. Nicméně vyrovnaných výsledků můžeme nalézt při nejvyšších hodnotách (tj. šest bodů).

Tabulka č.25 Myslíš si, že jsi dobrý žák?

		Myslíš si, že jsi dobrý žák				
		Ano	Ne	Nevím		
Znalosti o křesťanství	2	Počet	0	1	0	
		Procenta	0,0	3,1	0,0	
	3	Počet	11	7	0	
		Procenta	11,5	21,9	0,0	
	4	Počet	25	16	4	
		Procenta	26,0	50,0	40,0	
	5	Počet	53	6	5	
		Procenta	55,2	18,8	50,0	
	6	Počet	7	2	1	
		Procenta	7,3	6,3	10,0	
	Celkem		Počet	96	32	10
			Procenta	100,0	100,0	100,0

Nicméně nemůžeme říct, že dobří žáci mají o mnoho lepší znalosti, než žáci, kteří si myslí, že dobrými nejsou. Můžeme tedy tvrdit, že školní výsledky nemusí mít vliv na znalosti o křesťanství.

4.6 Znalost dětí o křesťanství ve vztahu k pohlaví

Dále jsem sledovala, zda jsou nějaké rozdíly mezi děvčaty a chlapci. Tabulka jasně ukazuje, že hodnoty jsou celkem vyvážené. Můžeme tedy tvrdit, že pohlaví nemá vliv na úroveň znalostí o křesťanství. I když chlapci jsou o něco lepší.

Tabulka č.26 Pohlaví

			Pohlaví		
			Děvčata	Chlapci	
Znalosti o křesťanství	2	Počet	0	1	
		Procenta	0,0	1,4	
	3	Počet	8	10	
		Procenta	12,1	13,9	
	4	Počet	26	19	
		Procenta	39,4	26,4	
	5	Počet	28	36	
		Procenta	42,6	50,0	
	6	Počet	4	6	
		Procenta	6,1	8,3	
	Celkem		Počet	66	72
			Procenta	100,0	100,0

4.7 Znalost dětí o křesťanství ve vztahu k místě bydliště

Poslední tabulka nám může ukázat, jak je to se znalostmi dětí o křesťanství vzhledem k tomu, že bydlí na vesnici či ve městě. Pokud bychom se podívali na tabulku, vidíme u dětí z města stoupající tendenci. U dětí z vesnice můžeme vidět dva vrcholy.

Tabulka nám ukazuje, že děti z vesnice mají větší znalosti než děti z města. Nicméně je nutné si uvědomit, že na naši školu dojíždí děti z velmi blízkých vesnic, které se jeví spíše jako klidné předměstí města Sokolova.. Jsou to vesnice skoro spjaté s životem města. Ve většině případech jsou to děti, které bydlely dříve v nedaleké blízkosti naší školy a v nedávné minulosti se s rodiči přestěhovaly na klidnější ves.

Tabulka č.27 Bydlíš na vesnici nebo ve městě?

			Bydlíš na vesnici nebo ve městě?	
			Město	Vesnice
Znalosti o křesťanství	2	Počet	1	0
		Procenta	0,9	0,0
	3	Počet	13	5
		Procenta	11,4	21,7
	4	Počet	42	3
		Procenta	36,8	13,0
	5	Počet	50	13
		Procenta	43,9	56,5
	6	Počet	8	2
		Procenta	7,0	8,7
Celkem	Počet	114	23	
	Procenta	100,0	100,0	

Závěr

Ve své práci nazvané „Znalost dětí o křesťanství na Základní škole Švabinského v Sokolově“ jsem se snažila zjistit, jaké vědomosti a znalosti mají děti v jedné sídlištní škole v oblasti křesťanství a víry, i když se škola nalézá v regionu, který se zdá lhostejný k jakýmkoliv otázkám duchovna, víry a křesťanství.

Cílem mé bakalářské práce bylo tedy zjistit, jaké znalosti mají děti o křesťanství a jakou oblast křesťanství nejvíce ovládají. Jestli jsou s přibývajícím věkem tyto znalosti hlubší a větší. Sledovala jsem také vztah mezi jejich znalostmi a jejich školní úspěšností, pohlavím, osobní vírou v Boha, místem bydliště.

Zprvu jsem tedy popsala školu a ukázala, v jakém prostředí se škola nalézá. Představila jsem město Sokolov se složením jeho obyvatelstva, sokolovskou farnost římskokatolické církve, protože ta je v Sokolově nejpočetnější ze všech působících církví. Dále jsem načrtla oblast, kde se město Sokolov rozkládá a leží.

Na souboru 148 žáků ze třetích, šestých a devátých ročníků Základní školy Švabinského jsem prováděla průzkum o jejich znalostech o křesťanství.

Použila jsem k tomu dotazník s 27 otázkami. Pramenem pro tvorbu dotazníku byl Katechismus katolické církve, podle kterého jsem dotazník rozdělila na čtyři části. Části dotazníku jsem nazvala: víra, svátosti, morálka, modlitba.

Na počátku průzkumu jsem si stanovila několik předpokladů.

První můj předpoklad byl, že i když děti nevyrostají v křesťansky podnětném prostředí, jejich informace o křesťanství budou uspokojivé.

Výsledky mi však otevřely překvapivé závěry. Nejenže jejich výsledky byly uspokojivé, ale dokonce byly velmi solidní, obzvláště u žáků devátých ročníků. Průzkum také ukázal, což mne velmi překvapilo, že není přímá úměra mezi znalostmi o křesťanství a návštěvností bohoslužeb či osobní vírou v Boha. Dokonce i školní úspěšnost nemá velký vliv na množství znalostí o křesťanství.

Otázkou tedy zůstává, kde vlastně děti získávají tyto informace. Ano, značný podíl má na tom výuka ve škole, ale přece jen ne úplný, jak sama vím. Právě na těchto dětech jde vidět, že povědomost o křesťanství v regionu jako je Sokolov, ještě nevytizela. Znamená to, a to mi dokázala i diskuze a reakce dětí na dotazník, že děti se zajímají o minulost nejen svého národa, ale člověka, jako takového. Znamená to, že chtějí navázat na životy svých předků. Znamená to, že nejsou lhostejní nejen ke svému životu, ale i k životu svých potomků. Mohu tedy konstatovat, že získávání znalosti o křesťanství má u každého jedince svůj obecně lidský rozvoj. Tyto znalosti získávají vlivem své životní zkušenosti, setkávání se s různými lidmi, ale životem dnešní společnosti. Jistý podíl na tom má i dnešní rozvinutý mediálně informační systém.

Dalším předpokladem bylo, že děti mladší mají znalosti na nižší úrovni než děti starší. Tento předpoklad se samozřejmě potvrdil. Je přirozené, že děti mladší mají menší zkušenosti a jejich vzdělávání ale i sebevzdělávání trvá kratší dobu. Je zajímavé sledovat, jak se u dětí jejich vědomosti o křesťanství zvětšují a prohlubují.

Třetí můj předpoklad se nepotvrdil. Je velmi zajímavé, že děti, které navštěvují bohoslužby a domnívají se, že jsou z věřících rodin, nemají hlubší znalosti o křesťanství než děti pocházející z nevěřících rodin. Otázkou však zůstává na kolik je výpověď dětí pravdivá. Jak už jsem naznačila v úvodu, věřící nemusí být vždy křesťanem, nebo nemusí mít svůj život spojen s Ježíšem Kristem, což právě podle mých zkušeností bývá na Sokolovsku velmi časté.

Posledním mým předpokladem bylo, že děti ve škole úspěšné budou mít znalosti rozsáhlejší. Je opět přirozené, že člověk, který má pocit úspěšnosti ve vzdělávání, má větší motivaci a vůli zajímat se o další oblasti života a získávání informací o něm. Nicméně, co se týče znalostí o křesťanství, nemůžeme tvrdit, že by děti ve škole neúspěšné byly v této oblasti daleko za těmi úspěšnými.

Závěrem této práce bych jenom ráda řekla, že mne velmi potěšila úspěšnost dětí naší školy ve znalostech o křesťanství. Nemám samozřejmě pocit, že je to úspěch nás učitelů, ale je pěkné vědět, že vzděláváme generaci dětí, která se zajímá, o to odkud vyšla, a tím potencionálně naznačuje, směr kterým chce pokračovat. O to více mne to těší jako křesťana.

Seznam pramenů a použitá literatura

Archivy

Knihy křtů, od ledna 1967, matrika, Sokolov, Archiv římskokatolické farnosti v Sokolově. Nепublikováno.

Knihy manželství, od ledna 1967, matrika, Sokolov, Archiv římskokatolické farnosti v Sokolově. Nепublikováno.

Literatura

BERAN Pavel: Památky Sokolova, , Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2003.

DOHNAL Pavel: Doosídlování Sokolovska 1945 -1948, Sokolov, 2007.

Karlovarský kraj se představuje, K. Vary: vydavatelství Promenáda, 2002.

Kniha o městě Sokolov, Sokolov :vydalo město Sokolov, odbor školství a kultury, 2005.

Sokolov historie a současnost, Sokolov: vydal Městský úřad Sokolov, 1999.

Sokolovsko, Sokolov: vydal Okresní úřad Sokolov, 1995.

Sokolov známý a neznámý, Sokolov: vydal Městský úřad Sokolov, 2001.

Dokumenty Učitelského úřadu církve

Katechismus katolické církve, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

Časopisy

KAVKOVÁ Helena: Minulost měst, osudná osmička tentokrát z listopadu 1938, in: Patriot 11 (2008)

LABEDZ Krzysztof, Sokolov: Výsledky sčítání návštěvností bohoslužeb ve farnosti Sokolov, in: Nedělní stránka (2009).

Internetové zdroje

HAVELKOVÁ Brigitte: Školní rok 1972/1973, <http://www.6zs-sokolov.cz/view.php?cislocclanku=2007020007>, (8.11. 2009).

HAVELKOVÁ Brigitte:Školní rok 1973/1974, <http://www.6zs-sokolov.cz/view.php?cislocclanku=2007020008>, (8.11.2009).

HAVELKOVÁ Brigitte: <http://www.6zs-sokolov.cz/showpage.php?name=tridy1>, (8.11.2009).

OUŘEDNÍKOVÁ Alena: Představujeme farnost Sokolov a misionáře klaretjány, <http://www.bip.cz/STAZENI/ZPRAVODAJE/STARE/zp0501.htm>, (8.11. 2009).

PROKOP Vladimír: Historie města Sokolova, <http://www.sokolov.cz/scripts/detail.php?pgid=62>, (24.10. 2009)

<http://www.6zs-sokolov.cz/showpage.php?name=zamestnanci>, (8.11.2009).

http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm, (1.12. 2009).

<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/560286?OpenDocument>, (1.11.2009)

http://www.bip.cz/dieceze_vik_sokolov.php, (1.11.2009).

<http://klaretiani.isidorus.net/dnes.htm>, (8.11.2009).

<http://klaretiani.isidorus.net/zakladatel.htm>, (8.11.2009)

<http://klaretiani.isidorus.net/zakladatel.htm>, (8.11.2009)

Seznam příloh

Dotazník – první strana

Dotazník – druhá strana

Anotace

Název bakalářské práce: Znalost dětí o křesťanství na Základní škole Švabinského v Sokolově

Jméno autorky: Olga Jandajsková

Bakalářská práce se zabývá problematikou znalostí dětí na vybrané základní škole. Byla vybrána škola v České republice, která se nalézá v prostředí, které po druhé světové válce a zejména v době komunistické totality již nenavázalo na křesťanské kořeny. Je to prostředí, které je lhostejné pro působení křesťanské víry. Je to místo v západních Čechách, v městě Sokolově. Škola na které průzkum proběhl, je Základní škola Švabinského v Sokolově.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaké znalosti mají děti na Základní škole Švabinského v Sokolově.

Struktura práce má čtyři části.

V první části je popsáno prostředí, v kterém se základní škola nalézá.

Druhá část je zaměřena na dotazník, který žáci školy vyplňovali, na jeho tvorbu a prameny, z kterých vznikl.

V třetí části je popsáno, jak byl dětem dotazník zadáván, a jaké byly reakce dětí při zadávání.

A nakonec ve čtvrté části jsou popsány výsledky dotazníku. Jsou porovnávány výsledky vzhledem k věku dětí, jsou porovnávány typy otázek, v kterých byly děti nejsilnější a naopak.

Dále jsou nastíněny výsledky ve vztahu k pohlaví, školním výsledkům, místa bydliště či k jejich osobní víře.

Klíčová slova: znalosti, základní škola, křesťanství, Katechismus katolické církve, víra, svátosti, morálka, modlitba

Annotation

Thesis title: Children's Knowledge of Christianity in the Švabinského Basic School in Sokolov

Author: Olga Jandejsková

The thesis is focused on the problems of children's knowledge in the selected basic school. The chosen school is located in the Czech Republic, in an environment which did not follow the roots Christianity after World War II and in particular during the communist era. The environment is rather indifferent to the influence of Christian belief. The school is situated in Sokolov, a town in West Bohemia. The research was done in the Švabinského Basic School in Sokolov.

The goal of the thesis is to establish the knowledge of children in the Švabinského Basic School in Sokolov.

The thesis is divided into four sections.

In the first section the environment in which the school is located is described.

The second section concentrates on the questionnaire which the pupils completed, on its preparation and used sources.

In the third section the manner in which the questionnaire was distributed to the children is described and children's reaction when they were given the questionnaire.

Eventually, in the fourth section the results of the questionnaire are described and then compared with respect to children's age, types of questions in which the children were strongest and vice versa. Further the results with respect to age, school results, residence and their personal belief are provided.

Key words: Knowledge, basic school, Christianity, catechism of the Catholic Church, belief, sacraments, morals, prayer

Resumé

Název bakalářské práce: Znalost dětí o křesťanství na Základní škole Švabinského v Sokolově

Jméno autorky: Olga Jandajsková

Bakalářská práce se zabývala problematikou znalostí dětí na vybrané základní škole. Byla vybrána škola v České republice, která se nalézá v prostředí, jenž po druhé světové válce a zejména v době komunistické totality již nenavázalo na křesťanské kořeny. Je to prostředí lhostejné pro působení křesťanské víry. Vybrána byla tedy škola v západních Čechách. Škola na které průzkum probíhal, je Základní škola Švabinského v Sokolově.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaké znalosti mají děti na Základní škole Švabinského v Sokolově.

Struktura práce měla čtyři části.

V první části bylo popsáno prostředí, v kterém se základní škola nalézá.

Druhá část je zaměřena na dotazník, který žáci školy vyplňovali. Jde o dotazník, jehož otázky se opíraly o učení Katechismus katolické církve.

V třetí části bylo popsáno, jak byl dětem dotazník zadáván, a jaké byly reakce dětí při zadávání.

A nakonec ve čtvrté části byly shrnuty výsledky dotazníku. Byly porovnávány výsledky vzhledem k věku dětí, byly porovnávány typy otázek, v kterých byly děti nejsilnější a naopak. Dále byly nastíněny výsledky ve vztahu k pohlaví, školním výsledkům, místa bydliště či k jejich osobní víře.

Závěrem lze konstatovat, že vzhledem k tomu, že děti Základní školy Švabinského v Sokolově nevyrůstající v křesťanském prostředí, mají určité znalosti a povědomí o křesťanství.

Klíčová slova: znalosti, základní škola, křesťanství, Katechismus katolické církve, víra, svátosti, morálka, modlitba

Počet slov**Stránky :** 47**Slova :** 9 761**Znaky (bez mezer):** 52 046**Znaky (včetně mezer):** 61 109**Odstavce :** 1 389**Řádky :** 2 445

Počítáno včetně poznámek pod čarou

Resume

Thesis title: Children's Knowledge of Christianity in the Švabinského Basic School in Sokolov

Author: Olga Jandejsková

The thesis is focused on the problems of children's knowledge in the selected basic school, located in the Czech Republic, in an environment which did not follow the roots of Christianity after World War II and in particular during the communist totality. The environment is indifferent to the influence of Christian belief. The selected school is situated in West Bohemia. The school in which the research was done is the Švabinského Basic School in Sokolov.

The goal of the thesis is to establish the knowledge of children in the Švabinského Basic School in Sokolov.

The thesis is divided into four sections.

In the first section, the environment in which the school is located is described.

The second section concentrates on the questionnaire which the pupils completed. The questionnaire contained questions based on catechism of the Catholic Church.

In the third section the manner in which the questionnaire was distributed to the children is described, as well as children's reactions when they were given the questionnaire.

Eventually, in the fourth section the results of the questionnaire are summed up. The results were compared with respect to children's age and types of questions in which the children were strongest and vice versa. Further, the results with respect to age, school results, residence and their personal belief are presented.

In conclusion it may be stated that since the children of the Švabinského Basic School in Sokolov do not grow up in Christian environment, they have limited knowledge and awareness of Christianity.

Key words: Knowledge, basic school, Christianity, catechism of the Catholic Church, belief, sacraments, morals, prayer

Number of words

Pages : 47

Words : 9 761

Characters (without spaces) : 52 046

Characters (including spaces) : 61 109

Paragraphs : 1 389

Lines : 2 445

Calculated including footnotes

